

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ESKİŞEHİR SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7.	DENETİM BULGULARI.....	13
8.	EKLER.....	37

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	6
Tablo 7: ESKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: İdare Tarafından 2023 Yapılan Kayıp Kaçak Kontrol İşlemleri	25
Tablo 9: Su Aboneliği Olmayan Park ve Bahçeler	31

KISALTMALAR

EKS	: Elektronik Kartlı Sayaç
ESKİ	: Eskişehir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
İSKİ	: İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
KDV	: Katma Değer Vergisi
m²	: Metrekare
m³	: Metreküp
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TL	: Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Abone Sözleşmesi Olmadığı ve Yaptırım Uygulanmadığı İçin Bazı Alacakların Tahsil Edilememesi
2. Bazı Abone Sözleşmelerinde Abonelere Ait T.C. Kimlik Numarası veya Vergi Kimlik Numaralarının Olmaması Nedeniyle Alacak Takibinin Yapılamaması
3. Vefat Eden Kişilere Ait Aboneliklerinin Sonlandırılmayarak Borç Tahakkuk Ettirilmeye Devam Edilmesi
4. ESKİ'nin Anadolu Üniversitesine Ait İçme Suyu ve Atık Su Aboneliği Kaynaklı Alacaklarının Tahsil Edilememesi
5. İçme-Kullanma Suyu Havzası ile İdareye Ait Taşınmazların Korunmasına İlişkin Gerekli Tedbirlerin Alınmaması
6. İlçelerde Kayıp ve Kaçak Önleme Faaliyetinin Etkin Olarak Yürütülememesi
7. Kurumun, Büyükşehir Belediyesinden Olan Alacaklarının Zamanında Tahsil Edilememesi
8. Mevcut Otomasyon Sistemlerinin Süreçlerin Yürütülmesinde Yetersiz Olması
9. Şebeke Suyu Kullanan Bazı Park ve Bahçelerin Aboneliklerinin Bulunmaması
10. Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı Harcamalarının Büyükşehir Belediyesi ile İlgili Diğer Belediyelerden Tahsil Edilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Eskişehir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (ESKİ), Bakanlar Kurulunun 28.12.1994 tarih 94/6516 sayılı Kararı ile kurulmuştur. ESKİ, Eskişehir Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı tarihten sonra çalışmalarına başlayan Genel Müdürlük, 18.02.1995 tarihi itibarıyla teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler ESKİ'nin hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre ESKİ de bağlı idare olarak Eskişehir Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; *“Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.”* hükmü gereğince ESKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

- İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

- Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden

uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

- Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

- Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

- Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4 üncü maddesine göre Eskişehir Büyükşehir Belediye Meclisi, ESKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür

Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile Genel Müdür Yardımcılarından hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

Daire Başkanları, Teftiş Kurulu Başkanı ve 1'inci Hukuk Müşaviri Genel Müdürün teklifi, Yönetim Kurulunun kararı ve Büyükşehir Belediye Başkanının onayıyla; müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler ve doktorlar Genel Müdürün teklifi üzerine Yönetim Kurulu kararıyla; İdarenin diğer personeli ise Genel Müdür tarafından atanmaktadır.

ESKİ personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Kurumun norm kadroları, bu ilke ve standartlar çerçevesinde Belediye Meclisi kararıyla belirlenir.

ESKİ'de çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49 ncu maddesine göre çalıştırılmaktadır. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

ESKİ hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	535	284
Sözleşmeli Personel	-	3
Kadrolu İşçi	258	109
Toplam	793	396
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	707

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4 üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve

idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre ESKİ de Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin bağlı idaresi olduğundan mahalli idare statüsünde olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

ESKİ'nin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklene/Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	174.021.000,00	27.006.180,00	201.027.180,00	194.846.942,87	6.180.237,13	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	28.622.000,00	-1.152.830,00	27.469.170,00	22.205.582,79	5.263.587,21	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	661.894.000,00	86.982.350,00	748.876.350,00	725.051.684,07	23.824.665,93	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	11.223.000,00	4.188.000,00	15.411.000,00	15.410.772,08	227,92	0,00
05	Cari Transferler	0,00	17.410.000,00	-4.698.700,00	12.711.300,00	10.831.146,64	1.880.153,36	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	196.830.000,00	-2.325.000,00	194.505.000,00	150.411.450,66	44.093.549,34	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	110.000.000,00	-110.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		0,00	1.200.000.000,00	0,00	1.200.000.000,00	1.118.757.579,11	81.242.420,89	0,00

ESKİ'nin 2023 mali yılı bütçesinde 1.200.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 1.118.757.579,11 TL bütçe gideri yapılmış, 81.242.420,89 TL ödenek ise iptal edilmiştir.

ESKİ'nin 2023 yılı Bütçesi "(A) Ödenek Cetvelinde" 1.200.000.000,00 TL ödenek, "(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması" cetvelinde ise 1.105.320.000,00 TL gelir tahmini

öngörölmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki Borçlanma, Borç Ödemeleri karşılığı 94.680.000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe denklığı sağlanmıştır.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	---	---	---	---	---
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	735.427.000,00	842.968.297,64	1.233.156,90	841.735.140,74	114,46
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	8.000,00	0,00	0,00	0,00	---
05- Diğer Gelirler	369.486.000,00	338.077.930,92	40.599,49	338.037.331,43	91,49
06- Sermaye Gelirleri	400.000,00	144.980,80	0,00	144.980,80	36,24
08- Alacaklardan Tahsilat	---	---	0,00	0,00	---
09- Red ve İadeler (-)	1.000,00	0,00	0,00	0,00	---
Toplam	1.105.320.000,00	1.181.191.209,36	1.273.756,39	1.179.917.452,97	106,75

ESKİ'nin 2023 yılında net bütçe geliri 1.179.917.452,97 TL ile bütçede ön görülen 1.105.320.000,00 TL'nin %106,75'i seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	174.021.000,00	194.846.942,87	111,97
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	28.622.000,00	22.205.582,79	77,58
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	661.894.000,00	725.051.684,07	109,54
04- Faiz Gideri	11.223.000,00	15.410.772,08	137,31
05- Cari Transferler	17.410.000,00	10.831.146,64	62,21
06- Sermaye Giderleri	196.830.000,00	150.411.450,66	76,42
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	-
08- Borç Verme	0,00	0,00	-

09- Yedek Ödenekler	110.000.000,00	-	-
Toplam	1.200.000.000,00	1.118.757.579,11	93,23

ESKİ'nin 2023 yılında bütçe giderleri 1.118.757.579,11 TL ile bütçede ön görülen 1.200.000.000,00 TL'nin %93,23'ü seviyesinde gerçekleşmiştir.

ESKİ'nin bütçe gelir ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre karşılaştırmalı değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	268.976.070,91	463.489.931,73	842.968.297,64	72,32	81,87
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	0,00	0,00	0,00	-	-
Diğer Gelirler	95.182.075,92	197.677.188,35	338.077.930,92	107,68	71,03
Sermaye Gelirleri	9.011.338,76	186.128,56	144.980,80	-97,93	-22,11
Toplam	373.169.485,59	661.353.248,64	1.181.191.209,36	77,23	78,60
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	1.712.552,52	518.897,11	1.273.756,39	-69,70	145,47
Net Toplam	371.456.933,07	660.834.351,53	1.179.917.452,97	77,90	78,55

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 519.083.101,44 TL (%78,55) artış göstermiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	66.503.744,26	102.897.388,36	194.846.942,87	54,72	89,36
SGK Devlet Prim Giderleri	11.745.572,99	16.377.607,39	22.205.582,79	39,44	35,59
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	182.635.807,06	378.789.170,58	725.051.684,07	107,40	91,41
Faiz Giderleri	7.852.818,72	10.511.954,95	15.410.772,08	33,86	46,60

Cari Transferler	27.393.081,00	23.479.039,01	10.831.146,64	-14,29	-53,87
Sermaye Giderleri	51.372.884,11	179.749.561,28	150.411.450,66	249,89	-16,32
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00		
Toplam	347.503.908,14	711.804.721,57	1.118.757.579,11	104,83	57,17

ESKİ'nin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 406.952.857,54 TL (%57,17) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde, 2023 yılında personel giderlerinin 91.949.554,51 TL (%89,36), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 5.827.975,40 TL (%35,59), mal ve hizmet alım giderlerinin 346.262.513,49 TL (%91,41), faiz giderlerinin 4.898.817,13 TL (%46,60) arttığı ve sermaye giderlerinin 29.338.110,62 TL (%16,32) azaldığı görülmektedir. Cari transferlerin ise 2023 yılında 2022 yılına göre 12.647.892,37 TL (%53,87) azaldığı görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın ESKİ'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2023 yılı faaliyet gideri 1.136.040.774,33 TL, faaliyet geliri 1.325.231.982,98 TL olup dönem olumlu faaliyet sonucu ise 189.191.208,65 TL olarak gerçekleşmiştir.

ESKİ'nin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: ESKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	ESKİ'nin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Eses Eskişehir Enerji Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi	600.000,00	600.000,00	% 100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.2 Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485 inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli

- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3 Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,

- Faaliyet sonuçları tablosu

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda, mali saydamlık, hesap verme sorumluluğu, stratejik planlama, performans esaslı ve çok yıllık bütçeleme ile iç kontrol ve iç denetim konuları, mali yönetim ve kontrol sistemini oluşturan temel unsurlar olarak düzenlenmiştir.

İç kontrol sistemi, sadece kontrol faaliyetlerini değil, idarenin organizasyon yapısını, işleyişini, görev, yetki ve sorumluluklarını ve karar alma süreçlerini kapsayan ve idarenin tüm yöneticilerinin ve çalışanlarının tamamının rol alması gereken dinamik bir süreçtir. Bu nedenle, iç kontrol sisteminin kurulması, işletilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve gerekli önlemlerin zamanında alınması konularında üst yönetimin liderliği büyük önem arz etmektedir.

Kurum üst yönetim ve çalışanlarının iç kontrol sisteminin geliştirilmesi yönündeki pozitif ve destekleyici tavırlarının sistemin kalitesini olumlu yönde etkileyen bir yönetim anlayışı oluşturduğu ifade edilebilir. Bu yönde atılmış adımlardan biri olan etik sözleşmelerin imzalanması ve personel dosyalarına konulması özü itibarıyla biçimsel bir gelişmeyi yansıtsa da bu alandaki farkındalığın ve sorumluluğun geliştirilmesindeki etkisi önemlidir.

Kurumda, çalışanlarının katılımıyla stratejik plan ve stratejik planın yıllık uygulamasına yönelik performans programının hazırlanmış olması, faaliyet sonuçlarına ilişkin değerlendirmelerin idare faaliyet raporunda gösterilmesi performans yönetimini oluşturmada önemli bir adımdır. Stratejik plan amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik hedefler ve bu hedeflere ilişkin faaliyetlerin bütçe kaynaklarına ilişkin gerçeklikler çerçevesinde belirlenmesi ve sağlam kaynaklara dayandırılması da daha gerçekçi bir bütçe oluşumuna katkıda bulunmaktadır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'nun kurulmuş ve İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planının hazırlanmış olması önemli bir aşama olmakla beraber bu çabaların ve iç kontrollerin işlerliğinin daha üst bir seviyeye taşınabilmesi İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının izlenmesi, gerektiğinde planın revize edilmesi ve sonuçlarının raporlanmasıyla mümkün olacaktır. Bu husustaki gelişime katkı sunması beklenen “Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı İzleme Raporu” ve “İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu”nun hazırlanmış olması da geleceğe dönük faydalı bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

İdarelerin uluslararası standartlarda iç kontrol sistemi oluşturmalarını teminen Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Tebliğ doğrultusunda İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planları hazırlanmış olup, söz konusu Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının izlendiği, planın revize edilmesi çalışmalarının takibinin yapıldığı ve raporlandığı görülmüştür.

Yukarıda belirtilen açıklamalar çerçevesinde, Kurumda genel hatlarıyla iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi yönünde mevzuatın gerektirdiği hususlardan genelinin yerine getirildiği görülmekle birlikte iç kontrol sisteminin değerlendirilmesinde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir;

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirilmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum

çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 3 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 1’i doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Eskişehir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü’nün 2023 yılına ilişkin yukarıda

belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Abone Sözleşmesi Olmadığı ve Yaptırım Uygulanmadığı İçin Bazı Alacakların Tahsil Edilememesi

Abone sözleşmesi olmadığı ve yaptırım uygulanmadığı için bazı alacakların tahsil edilemediği, dolayısıyla tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin etkili olarak yürütülemediği ve İdarenin gelir kaybına uğradığı tespit edilmiştir.

Eskişehir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Abone açma, devir, kapama koşulları ve uygulama esasları" başlıklı 10'uncu maddesindeki hükme göre; "Su kullanılan yerde suyu fiilen tüketen ve atık su üreten gerçek veya tüzel kişilerin su ve kanalizasyon hizmetlerinden faydalanmak için İdareye başvurarak abone sözleşmesi yapmaları zorunludur."

Mezkûr Yönetmeliğin "Gecikme cezası uygulanması" başlıklı 37'inci maddesinde gecikmeye ilişkin esaslarda;

“(1) Aboneler, tahakkuk eden fatura bedelini, bildirimde (ihbarname) belirtilen son ödeme gününe kadar ödemek zorundadır.

a) Abonelikte kimse bulunamazsa, hane veya işyerine bildirim bırakılmakla aboneye bildirim yapılmış sayılır.

b) Borçlarını süresi içinde ödemeyen abonelerin suyu kapatılır ve borcu yasal yoldan tahsil edilir.

c) Bildirimde belirtilen son ödeme tarihine kadar borçlarını ödemeyen tüm abonelerden son ödeme tarihini takip eden günden itibaren 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Hususu Hakkındaki Kanunda öngörülen gecikme zammı uygulanır.” hükmlerine yer verilmiştir.

Aynı Yönetmeliğinin 37/b maddesinde ise; “b) Borçlarını süresi içinde ödemeyen abonelerin suyu kapatılır ve borcu yasal yoldan tahsil edilir.” denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; suyu fiilen tüketen ve atık su üreten gerçek veya tüzel kişilerin bu hizmetlerden faydalanmak için bir abone sözleşmesi olması zorunludur. Ayrıca bu aboneler borçlarını zamanında ödemekle de mükelleftir. Aksi takdirde İdare tarafından bu abonelere cezai müeyyide uygulanarak aynı abonelerin suyunun kapatılması ve borçlarının yasal yollardan tahsil edilmesi zorunludur.

Yapılan denetimde; ilçelerde evine ya da işyerine su bağlanan ancak abone sözleşmesi yapılmayan kullanıcıların bulunduğu, bu kullanıcılarından bir bölümünün su borçlarına ilişkin kendisine ödeme emri gönderildiği halde ödeme yapmadığı, ancak borçlu abonelere ait bir abone sözleşmesi olmadığı için söz konusu alacaklar icra yoluyla tahsil için Hukuk Müşavirliğine aktarılmadığı, yine bu abonelerden bazılarının ödeme yapmamalarına rağmen su kullanmaya devam ettikleri tespit edilmiştir.

Örneğin Mali Hizmetler Dairesinin 14.12.2022 tarihli E-29104277-85.2-16723 sayılı ve Bilgi Belge Eksikliği konulu yazısında Çifteler İlçesindeki 36 adet abonenin eksik sözleşmelerin tamamlanarak bilgi vermesi istenmiştir. İlçe Hizmetleri Dairesi ise yazıya aynı gün 14.12.2022 tarihli ve E-985660011-855.2-16736 sayılı yazıyla konunun kendilerinden önceki dönemden kaynaklandığı belirtildikten sonra “... Tespit edilen eksik bilgi ve belgelerin tamamlanması çalışmaları, İlçe Hizmetleri Başkanlığınca devam etmektedir.” şeklinde cevaplanmıştır. Söz konusu yazıda ya da müteakip dönemdeki yazılarda sözleşmesi tamamlanan abone bilgisine ulaşılamamıştır.

Her ne kadar abonelik sözleşmeleri eksik olan kişilere abonelik verilmesi, kendilerinden önceki dönemden kaynaklansa da 2023 yılındaki teşkilatlanma ile birlikte bu görev İlçe Hizmetleri Dairesi Başkanlığına verilmiştir. Nitekim İlçe Hizmetleri Dairesi Başkanlığının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge'sinin 6'ncı maddesinde “ö) Abone kaydı, yer değiştirme, abonelik kapatma ve tahsilât işlemlerinin Genel Müdür adına yapılmasını sağlamak” ve “u) Borçlu olan abonelerin takibini yaptırarak tahsilât oranını maksimum seviyeye taşımak,” Daire Başkanlığının görevleri arasında sayılmıştır.

İdare cevabında; abonelik sözleşmesi olmadan ve herhangi bir ödeme yapmadan su kullanmaya devam eden abonelerin sularının kesilmesi işlemlerine başlandığını ve alacakların icra yoluyla tahsili için ilgili daire başkanlıklarına yazıların yazıldığını ifade etmiştir.

Dolayısıyla ilçelerde 5216 sayılı Kanun öncesi dönemde abonelik sözleşmesi olmadan abone yapılan abonelerin tespit edilerek yeni abone sözleşmelerinin yapılması, abonelik sözleşmesi olmayan ancak ödeme yapmadan su kullanmaya devam eden abonelerin tespit edilerek bu abonelerin Tarifeler Yönetmeliği'nin 37/b maddesi uyarınca sularının kesilmesi ve bu abonelerden alacakların icra yoluyla tahsili gerekmektedir.

BULGU 2: Bazı Abone Sözleşmelerinde Abonelere Ait T.C. Kimlik Numarası veya Vergi Kimlik Numaralarının Olmaması Nedeniyle Alacak Takibinin Yapılamaması

Suyu fiilen tüketen ve atık su üreten kişilerden bazılarının abonelik sözleşmeleri ve eklerinin bulunmaması veya T.C. kimlik/vergi kimlik numaralarının olmaması nedeniyle icra takip işlemlerinde güçlükler yaşandığı görülmüştür.

Eskişehir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin “Abone açma, devir, kapama koşulları ve uygulama esasları” başlıklı 10'uncu maddesinde; su kullanılan yerde suyu fiilen tüketen ve atık su üreten gerçek veya tüzel kişilerin su ve kanalizasyon hizmetlerinden faydalanmak için İdareye başvurarak abone sözleşmesi yapmalarının şart olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla ESKİ'nin hizmetlerinden yararlanan ve karşılığında su faturası ödeyen herkesin abonelik sözleşmesinin olması gerekmektedir.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun “Takip talebi ve muhtevası” başlıklı 58'inci maddesinde, idarenin alacağıyla ilgili takip talebinde; borçlunun adı, soyadı, alacaklı tarafından biliniyorsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası veya vergi kimlik numarası, şöhret ve yerleşim yerinin belirtilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Ancak yapılan incelemelerde, ESKİ’de kayıtlı Elektronik Kartlı Sistem (EKS) abone sayısı 408.020 adet iken, T.C. kimlik/vergi numarası olmayan; EKS abone sayısının 7.639 adet ve bundan kaynaklı alacak tutarının 5.652.586,48 TL, mekanik abone sayısının 8.484 adet ve bundan kaynaklı alacak tutarının 15.370.221,18 TL, toplamda T.C. kimlik/vergi numarası olmayan abone sayısının 16.123 adet ve bundan kaynaklı alacak tutarının ise 21.022.807,66 TL olduğu tespit edilmiştir.

Dolayısıyla ESKİ’de kayıtlı toplam 408.020 adet aboneden 11.841’inin T.C. kimlik numarası veya vergi numarası olmaması, kurumun alacaklarıyla ilgili icra takip işlemlerinde gecikmeler ve güçlüklerin meydana gelmesine sebep olmaktadır.

İdare cevabında; 25.04.2024 tarihinden itibaren T.C. kimlik/vergi numarası olmayan abonelerin güncelleme çalışmalarına başlandığını, Kurum alacaklarının takibi ve tahsilatının artırılması için dönemsel olarak borç listelerinin ön çalışmasının yapıldığını ve T.C. kimlik numarası, vergi numarası ve sözleşme gibi bilgi eksikliği bulunan abonelerin eksikliklerinin tamamlanması amacı ile ilgili daire başkanlıklarına yazıldığını ifade etmiştir.

Sonuç itibariyle kurum alacaklarının daha sağlıklı takip edilmesi amacıyla abonelik sözleşmesi ve/veya T.C. kimlik/vergi numarası olmayan kişilerin tespit edilip, eksikliklerin tamamlanması önem arz etmektedir.

BULGU 3: Vefat Eden Kişilere Ait Aboneliklerinin Sonlandırılmayarak Borç Tahakkuk Ettirilmeye Devam Edilmesi

İdare tarafından kullanılan Olgü Otomasyon Sistemi’nden alınan verilere göre vefat eden toplam 1322 adet aboneye (832 adet EKS abone + 490 mekanik abone) ait kayıta toplam 1.075.337,37 TL tutarında borç tahakkuk kaydı oluşturulduğu ancak tahsil edilemediği tespit edilmiştir.

ESKİ Tarifler Yönetmeliği’nin “Abone açma, devir, kapama koşulları ve uygulama esasları” başlıklı 10’uncu maddesine göre;

“(1) Su kullanılan yerde suyu fiilen tüketen ve atık su üreten gerçek veya tüzel kişilerin su ve kanalizasyon hizmetlerinden faydalanmak için İdareye başvurarak abone sözleşmesi yapmaları zorunludur.

(16) Abone, abonelikten doğan haklarını başkasına devredemez.

...

(19) Abonenin ölümü durumunda borç ve alacakları varislerine intikal eder. Ölüm tarihinden itibaren 3 ay içinde varislerden bir veya birkaçının ESKİ 'ye müracaat ederek birikmiş borçları ödemek kaydıyla yeni abonelik yaptırmaması halinde, mevcut olan abonelik iptal edilerek tahakkuk eden borçlar varislerden tahsil edilir.

(20) Mevcut aboneliğin el değiştirmesi halinde aboneliğin kapatılması zorunludur. Aksi halde doğacak tüm borçlardan abone sorumludur.”

hükümleri yer almaktadır.

Buna göre; vefat eden abonelere ait önceki dönemde tahakkuk edilen borçların ilgili mirasçılardan alınması için ilgili aboneliklerin sonlandırılması/mirasçılara devir işlemlerinin yapılması gerekmektedir. Aksi takdirde vefat eden abonelere borç tahakkuk edilmesi sonucunda hukuki süreçlerde sorun yaşanması riskine neden olarak idarenin alacaklarının tahsilini güçleştirecektir.

Yapılan denetimlerde; örneğin 01.05.2021 tarihinde vefat eden aboneye vefatından iki yılı aşkın süre geçmiş olmasına rağmen 23.06.2023 tarihinde borç tahakkuk edilmeye devam edilmiştir. Özellikle bazı abonelerde varisler arasında yaşanan uyuşmazlıklar neticesinde abone devir işlemlerinin yapılamadığı anlaşılmaktadır.

İdare cevabında; merkez ilçelerinde (Odunpazarı-Tepebaşı) vefat eden ve borç tahakkuk kaydı bulunan Elektronik Kartlı Suya abone sayısının 825 alacak tutarının 725.712,36 TL, mekanik abone sayısının 242 alacak tutarının 203.035,46 TL olduğunu dolayısıyla toplam abone sayısının 1067 alacak tutarının 928.747,82 TL olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca vefat etmiş aboneler için varis araştırmaları yapılarak borç paylaşırma işlemlerinin gerçekleştirildiği ve 374.806,98 TL tutarındaki alacağın 78 varise paylaştırıldığı bildirmiştir.

Oysa bulgunun ilk halinde belirtilen abone sayıları ile borç tahakkuklarına ilişkin veriler yerinde denetimler sırasında yine İdareden alınmıştır. Savunmalar ile gelen verilerin güncel ve son hali olduğu değerlendirildiği için bulgudaki ilk rakamlar yerine savunmalardaki son rakamlar esas alınmıştır.

Sonuç olarak vefat eden abonelere ait önceki dönemde tahakkuk edilen borçların ilgili mirasçılardan alınması için ilgili aboneliklerin sonlandırılması/mirasçılara devir işlemlerinin

yapılması ve tahakkuk eden 928.747,82 TL tutarındaki İdare alacağının tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: ESKİ'nin Anadolu Üniversitesine Ait İçme Suyu ve Atık Su Aboneliği Kaynaklı Alacaklarının Tahsil Edilememesi

ESKİ'nin Anadolu Üniversitesinin kullandığı içme suyu ve atık su aboneliğinden kaynaklı alacaklarından 2006-2011 yılları arasında zamanaşımına uğramış 12.063.808,58 TL, 2011-2021 yıllarına ait ise henüz zamanaşımına uğramamış ve eksik sayaç okumasından kaynaklı KDV ve gecikme zammı dahil 29.364.164,61 TL ile birlikte toplam 41.427.973,19 TL'lik alacağının tahsil edilemediği ve buna sebebiyet veren kişiler ile ilgili herhangi bir işlem yapılmadığı tespit edilmiştir.

İdarenin içme suyu ve atık su aboneliği kaynaklı alacakları için 7155 sayılı Abonelik Sözleşmelerinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaktadır. Sözleşmeye dayalı alacaklar için 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 146'ncı maddesine göre, Kanun'da aksine bir hüküm bulunmadıkça, on yıllık zamanaşımı süresi öngörülmüştür.

Yapılan denetimlerde, Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü ile ESKİ arasında 22.06.2006 tarihinde bir abone sözleşmesi akdedilerek 9589743-04 gövde numaralı sayaç ile 205261 abone numaralı mekanik abonelik tesis edildiği görülmüştür.

Ancak ESKİ ekipleri tarafından 08.04.2021 tarihinde Üniversitede yapılan kontrollerde, 9589743-04 numaralı bu su sayacının ender kullanılan X10 çarpanlı sayaçlardan olduğu ve bu aboneliğe ait (X10 özellikli) su sayacının 2006 yılında Üniversite tarafından takıldığı tespit edilmiştir. Üniversite abone olurken bu su sayacının farklı teknik özellikte olduğunu, işaret okumalarının on katı alınması gerektiğini İdareye bildirmemiştir.

Üniversitenin kullandığı su sayacı konutlarda kullanılan mekanik sayaçlardan farklı olarak, gösterdiği işaretin 10 ile çarpımı sonucunda gerçek tüketimi m³ olarak bulunan teknik özellikteki bir sayaçtır. Dolayısıyla Üniversite abone olduğu 2006 yılından bu zamana kadar hep onda bir (1/10) işaret üzerinden fatura ödemiştir. İdare tarafından Üniversiteye 01.05.2011-09.02.2021 tarihleri arası eksik ödedikleri 10'da 9'luk işardan kaynaklı, yıllara göre oluşan endeks farkları çıkartılmıştır. 20.04.2021 tarih ve 3675 sayılı yazı ile gecikme zammı, gecikme zammına KDV ve faiz hesaplanmadan sadece asıl alacak ve KDV'den oluşan 13.778.163,96 TL'lik bir ödeme ihtarı gönderilmiş ancak Üniversite tarafından herhangi bir ödeme

yapılmamıştır. Oysa ESKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin "*Yaptırımlar Tarifesi*" başlıklı 5' inci Bölümün "*Gecikme Cezası Uygulanması*" başlıklı 34'üncü maddesinin (c) bendine göre son ödeme tarihine kadar borçlarını ödemeyen tüm abonelere gecikme zammı uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla 01.05.2011-09.02.2021 tarihleri arasındaki eksik okumadan kaynaklı asıl alacak 13.778.163,96 TL anapara ile 15.586.000,65 TL tutarındaki gecikme zammı ile birlikte toplam 29.364.164,61 TL olmalıdır.

Bununla birlikte 22.06.2006 tarihinden Mart 2011 tarihine kadar olan yaklaşık 5 yıllık süre için Üniversitenin kullandığı içme suyu ve atık su kullanımından kaynaklı KDV dahil 7.157.708,67 TL'lik anapara ile 4.906.099,91 TL tutarındaki gecikme zammı ile birlikte toplam 12.063.808,58 TL'lik bir zamanaşımı söz konusu olmuştur.

Üniversite ile İdare arasındaki bu konunun 2021 yılında ayrıca dava konusu yapıldığı görülmüştür. Şöyle ki; Üniversite bahsi geçen alacaklar için 2006 yılında başlayan aboneliğinin ilk gününden itibaren sorumluluklarını yerine getirdiklerini, herhangi bir hata ve kusurlu davranışta bulunmadıklarını ve Üniversiteye tahakkuk ettirilen bu faturanın tamamen abone kusuru dışında oluşan hususlardan kaynaklandığını ileri sürmüş ve ayrıca zamanaşımı def'inde bulunarak ödemediğini iddia etmiştir.

Zamanaşımının bir kamu zararı olduğu dikkate alındığına; Anayasa'nın "*Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler*" bölümünün 129/5 maddesi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "*Kişisel sorumluluk ve zarar*" başlıklı 12'nci maddesi, ile "*Kişilerin uğradıkları zararlar*" başlıklı 13'üncü maddesi, Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmelik'in 9, 10 ve 11'inci maddelerinde sırasıyla yer alan "*Amirlerin Sorumlulukları*", "*Zararların Takibi ve Yapılacak İşlemler*" ve "*İdarenin Rücu Hakkı*" başlıklı maddeleri yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde;

Herhangi bir kamu görevlisinin kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır. Memurlarca verilen zararların miktarının tespiti ve ilgililerden tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli buldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirleri müteselsilen sorumludurlar.

Zamanaşımına uğradıktan sonra idarece talep edilecek bu alacaklar, kişiler veya kurumlar tarafından dava konusu edilebilecek ancak süresi geçtiği için idare bu davaları büyük olasılıkla kaybedecektir. Dolayısıyla kaybedilen bu davalar ile ilgili olarak idareler bu kez “vekâlet ücreti”, “yargılama gideri”, “harçlar” ve “dosyada yapılan diğer masraflar” gibi kalemleri ayrıca ödemek zorunda kalacaktır.

Zamanaşımına uğramış bir borcun eksik borç haline dönüşeceği dolayısıyla borçlunun (abonenin) sadece kendi isteğiyle borcunu ifa ettiği zaman, borcun tahsil edilebileceği unutulmamalıdır.

İdare cevabında; bulguya esas konunun yargılama safhasında olduğunu ve halen sürecin devam ettiğini, bu nedenle davalı kurumdan İdareninin alacağı tahsili konusunda yürütülecek işlemlerin henüz tamamlanmadığını ifade etmiştir.

Dolayısıyla ESKİ'nin Anadolu Üniversitesinden 2011-2021 yılları arasında henüz zamanaşımına uğramamış ve eksik sayaç okumasından kaynaklı KDV ve gecikme zammı dahil 29.364.164,61 TL, 2006-2011 yılları arasında zamanaşımına uğramış 12.063.808,58 TL ile birlikte toplam 41.427.973,19 TL'lik alacağının en kısa sürede tahsil edilmesi ve buna sebebiyet veren kişilerin tespit edilerek bu tutarların sorumlulara rücu edilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: İçme-Kullanma Suyu Havzası ile İdareye Ait Taşınmazların Korunmasına İlişkin Gerekli Tedbirlerin Alınmaması

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından kullanılan Aşağılıca Gölet havzası ile havza bölgesinde yer alan İdare taşınmazlarının korunmasına ilişkin gerekli tedbirlerin alınmadığı tespit edilmiştir. Söz konusu tespitlerle ilgili detaylı açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

a) İçme-Kullanma Suyu Havzasının Korunmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Eskişehir İli Odunpazarı İlçesi Aşağılıca Mahallesi'nde bulunan ve Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından kullanılan Aşağılıca Göleti'ne ait içme-kullanma suyu havzası içerisinde bulunan alanlarda tarımsal faaliyetler yapıldığı ve mesken olarak kullanılan yapıların bulunduğu görülmüştür.

27.10.2017 tarihli ve 30224 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik'in “İlkeler” başlıklı 5'inci maddesinin birinci

fıkrasının (f) bendinde, içme-kullanma suyu temin edilen su kaynaklarının korunmasına yönelik denetimlerin öncelikli olarak yapılmasının esas olduğu belirtilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in;

“Mutlak koruma alanı” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“(1) Mutlak koruma alanı, içme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan tabii göl, baraj gölü ve göletlerin, maksimum su seviyesinden itibaren yatayda 300 metre genişliğindeki kara alanıdır. Söz konusu alanın sınırının içme-kullanma suyu havzası sınırını aşması hâlinde, mutlak koruma alanı, havza sınırında son bulur.

...

(12) Mevcut ve yeni açılacak tarım alanlarında, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının denetiminde sadece organik tarım faaliyetlerine izin verilir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yetki verilmiş kontrol ve sertifikasyon kuruluşunun görüşleri doğrultusunda organik tarım yapılamayacağı teknik olarak raporlandığı durumlarda, iyi tarım uygulamalarına izin verilebilir. ...”,

“Kısa mesafeli koruma alanı” başlıklı 10’uncu maddesinde;

“(1) Kısa mesafeli koruma alanı, içme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan tabii göl, baraj gölü ve göletlerin, mutlak koruma alanı sınırından itibaren yatayda 700 metre genişliğindeki kara alanıdır. Söz konusu alan sınırının, içme-kullanma suyu havzası sınırını aşması hâlinde, kısa mesafeli koruma alanı havza sınırında son bulur.

...

(11) Mevcut ve yeni açılacak tarım alanlarında, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının denetiminde sadece organik tarım faaliyetlerine izin verilir. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yetki verilmiş kontrol ve sertifikasyon kuruluşunun görüşleri doğrultusunda organik tarım yapılamayacağı teknik olarak raporlandığı durumlarda, İyi Tarım Uygulamaları Koduna uyulması şartıyla tarımsal faaliyetlere izin verilebilir. ...”,

“Orta mesafeli koruma alanı” başlıklı 11’inci maddesinde;

“(1) Orta mesafeli koruma alanı, içme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan tabii göl, baraj gölü ve göletlerin, kısa mesafeli koruma alanı sınırından itibaren

yatayda 1000 metre genişliğindeki kara alanıdır. Söz konusu alan sınırının, içme-kullanma suyu havzası sınırını aşması hâlinde, orta mesafeli koruma alanı havza sınırında son bulur.

...

(10) Tarım alanlarında, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının kontrolünde organik tarım faaliyetlerine veya iyi tarım uygulamalarına geçilmesi teşvik edilir...”,

“Uzun mesafeli koruma alanı” başlıklı 12’nci maddesinde;

(1) Orta mesafeli koruma alanı, içme-kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan tabii göl, baraj gölü ve göletlerin, kısa mesafeli koruma alanı sınırından itibaren yatayda 1000 metre genişliğindeki kara alanıdır. Söz konusu alan sınırının, içme-kullanma suyu havzası sınırını aşması hâlinde, orta mesafeli koruma alanı havza sınırında son bulur.

...

(9) Tarım alanlarında, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının kontrolünde organik tarım faaliyetlerine veya tarımsal faaliyetlerin İyi Tarım Uygulamaları Koduna uygun olarak yapılması teşvik edilir. ...” hükümlerine yer verilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümlerinde tanımları yapılan “mutlak koruma alanı” ve “kısa mesafeli koruma alanı”nda; mevcut ve yeni açılacak tarım alanlarında, Tarım ve Orman Bakanlığının (Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı) denetiminde sadece organik tarım faaliyetlerine izin verilebileceği; Bakanlık tarafından yetki verilmiş kontrol ve sertifikasyon kuruluşunun görüşleri doğrultusunda organik tarım yapılamayacağı teknik olarak raporlandığı durumlarda, iyi tarım uygulamalarına izin verilebileceği açıktır. “Orta mesafeli koruma alanı” ile “uzun mesafeli koruma alanı”nda ise tarım alanlarında, Bakanlığın kontrolünde organik tarım faaliyetlerine veya tarımsal faaliyetlerin İyi Tarım Uygulamaları Koduna uygun olarak yapılmasının teşvik edileceği anlaşılmaktadır.

Konu ile ilgili olarak İdare tarafından hazırlanan Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Su Havzaları Koruma Yönetmeliği’nin “Yerüstü içme suyu kaynakları” başlıklı 5’inci maddesinin üçüncü fıkrasında; rezervuar (gölet) alanı maksimum su kotu içinde kalan arazilerde tarım yapmanın, tarımsal sulama yapmanın, hayvan otlatmanın; rezervuardan ve rezervuara su taşıyan derelerden toprak, kum, çakıl ve malzeme çekmenin yasak olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca Yönetmelik’in 6’ncı maddesinde mutlak koruma alanında, 7’nci maddesinde ise kısa mesafeli koruma alanında tarıma hiçbir şekilde izin

verilmeyeceği; 8'inci maddesinde orta mesafeli koruma alanında, 9'uncu maddesinde ise uzun mesafeli koruma alanında sadece organik tarıma izin verilebileceği, ancak organik tarımın uygun olmadığı koşullarda Bakanlıktan onay alınması koşuluyla iyi tarım uygulamalarına izin verilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemeler neticesinde; Aşağılıca Göleti'ne ait içme-kullanma suyu havzasının rezervuar alanında, mutlak koruma alanında, kısa mesafeli koruma alanında, orta mesafeli koruma alanında ve uzun mesafeli koruma alanında tarımsal faaliyetlerin yapıldığı, faaliyetlerin organik tarım veya iyi tarım uygulamaları olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca mülkiyeti İdareye ait olan taşınmazlar üzerinde mesken olarak bölge halkı tarafından kullanılan yapıların bulunduğu görülmüştür.

İdare cevabında, İçme Suyu Havzaları Şube Müdürlüğüne içme ve kullanma suyu havzalarında yasak uygulamaların tespiti ve giderilmesi için çalışmaların başladığını, ihlallerin ortadan kaldırılması için ilgili kurum ve kuruluşlar ile resmi yazışmalar yapıldığını ve söz konusu alanda denetimlerin periyodik olarak devam edeceğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak; İdare tarafından vatandaşlara sağlıklı bir şekilde içme-kullanma suyu temin edilmesini sağlamak adına, İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik ile Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Su Havzaları Koruma Yönetmeliği kapsamında gerekli denetimler yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır.

b) İdareye Ait Taşınmazların Korunmasına İlişkin Gerekli Tedbirlerin Alınmaması

Aşağılıca Mahallesi'nde İdare tarafından kamulaştırılarak mülkiyetine geçirilen taşınmazların herhangi bir hakka dayanmaksızın üçüncü kişiler tarafından tarım alanı, mesken ve bahçe olarak kullanıldığı görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5'inci ek maddesinde, bu Kanun'un diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı belirtilmiştir. Aynı Kanun'un "Ceza hükümleri" başlıklı 27'nci maddesinde ise İSKİ'ye ait taşınır ve taşınmaz malların Devlet malı sayılacağı ifade edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasında; Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan

taşınmaz mallarının, özel bütçeli idarelerin mülkiyetinde bulunan taşınmaz malların ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanun'un 9'uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisilin isteneceği; ecrimisil talep edilebilmesi için, idarelerin işgalden dolayı bir zarara uğramış olmasının gerekmediği ve fuzuli şagilin kusurunun aranmayacağı ifade edilmiştir. Aynı maddenin dördüncü fıkrasında ise işgal edilen taşınmaz malın, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemeler neticesinde; Aşağılıca Mahallesi'nde İdare tarafından kamulaştırılarak mülkiyetine geçirilen ve toplam alanı 1.104.451 m² olan 190 adet taşınmazdan, toplam alanı 397.108 m² olan 97 adedinin bahçe, mesken veya tarımsal alan olarak üçüncü kişiler tarafından herhangi bir hakka dayanmaksızın kullanıldığı; İdare tarafından da fuzuli şagillerden ecrimisil alınmadığı ve işgallerin sona erdirilmesi için tahliye işlemlerinin başlatılmadığı tespit edilmiştir.

İdare cevabında; mülkiyeti İdareye ait olan taşınmazları fuzuli şagil sıfatıyla kullanan şahısların isim, soy isim ve adres bilgilerinin tespit edildiğini, söz konusu taşınmazlara ilişkin ecrimisil tahakkuk işlemlerinin yapılabilmesi için Ecrimisil Tespit Komisyonu kurulduğunu ve bu taşınmazlarda tahliye işlemlerinin gerçekleştirilmesi hususunun resmi yazı ile Hukuk Müşavirliğine bildirildiğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından söz konusu taşınmazlara ilişkin 2886 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi çerçevesinde ecrimisil işlemlerinin tamamlanması ve tahliye işlemlerinin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 6: İlçelerde Kayıp ve Kaçak Önleme Faaliyetinin Etkin Olarak Yürütülememesi

İdarenin sorumluluk alanı içerisinde yer alan ilçelerde; kayıp ve kaçak önleme faaliyetinin etkin olarak yürütülemediği, tahakkuk ve tahsilat işlemlerinin etkili olarak yapılamadığı dolayısıyla gelir kaybına ve kaynakların etkin kullanılmamasına sebep olduğu görülmüştür.

ESKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin "Kaçak su" başlıklı 43'üncü maddesinde kaçak su kullanımına ilişkin esaslar açıklanmıştır;

"...

(6) Kaçak kullanım, İdare tarafından görevlendirilen en az iki görevli tarafından mahallinde yapılacak araştırma ve inceleme sonucu tanzim edilecek tutanakla tespit edilir. İlgili tutanak iki nüsha olarak düzenlenerek bir nüshası ilgisine verilir.

(7) Kaçak su kullanmak maksadı ile su tesisatını, sayacı, sayaç yerini vs. kaçak su kullanımına uygun hale getirenlere su tüketim miktarı tespit edilmemiş olsa bile ceza tahakkuk ettirilir. Kaçak bağlantı iptal edilir."

hükmü yer almaktadır.

Ayrıca mezkûr Yönetmelik'in 44'üncü ile 55'inci maddeleri arasında kaçak kullanım şekilleri usulsüz kullanımlara ilişkin esaslar detaylı olarak hükme bağlanmıştır.

İlçeler bölgesinde kayıp ve kaçak ile mücadele etme hususu İlçe Hizmetleri Dairesi Başkanlığının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge'nin 6'ncı maddesinde; "(r) Kaçak su kullananları takip etmek ve haklarında gerekli yasal işlemlerin yapılmasını sağlamak," Daire Başkanının görevleri arasında sayılmıştır.

Bu görev aynı zamanda mezkûr Yönerge'nin;

a) 8'inci maddesinde "(j) Kaçak su kullanımının engellenmesi için gerekli kontrolleri yapmak, kaçak su ve ceza bedellerinin hesaplanması ve tahsilinin sağlanması iş ve işlemlerini yürütmek" hükmüyle Altyapı ve Tesisler Müdürlüğü'nün,

b) 9'uncu maddesinde "(b) Kaçak kullanımı önlemek için gerekli kontrollerin yapılmasını sağlamak," hükmüyle Sayaç İşlemleri Şube Müdürlüğü'nün,

görevleri arasındadır.

İlçe Hizmetleri Dairesi Başkanlığının aylık olarak tanzim etmiş olduğu faaliyet raporları incelendiğinde; 2023 yılı Aralık sonu itibariyle 12 ilçeyle ilgili olarak kayıp kaçak ekiplerinin etkin bir kontrol yürütemediği ve dolayısıyla kayıp kontrol işleminin toplamının 110 adet olduğu görülmüştür.

Tablo 8: İdare Tarafından 2023 Yapılan Kayıp Kaçak Kontrol İşlemleri

S.no	İlçe	Abone Sayısı	Aylar													
			Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Toplam	
1	Alpu	5.155	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	30	6	0	37
2	Beylikova	3.398	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	1	0	0	5
3	Çifteler	7.954	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	4
4	Günyüzü	3.607	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
5	Han	1.527	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	İnönü	4.318	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Mahmudiye	3.702	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	4	0	0	11
8	Mihalgazi	1.589	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	Mihalççık	5.604	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	1	1	0	6
10	Sarıcakaya	2.830	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	1	0	0	29
11	Seyitgazi	8.517	3	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	8
12	Sivrihisar	13.001	0	0	1	0	1	0	0	0	0	6	0	0	0	8
TOPLAM		61.641	4	0	2	0	1	1	3	4	49	38	8	0	110	

Tabloda görüldüğü üzere 12 ilçeden 3'ünde kayıp kaçak kontrol işleminin hiç yürütülmediği, diğer 9 ilçede ise toplam 110 adet kayıp kaçak kontrol işleminin yapıldığı görülmektedir. Bu işlemlere ait tahakkuk tutarının toplamda 841.545,95 TL, tahsilatın ise 330.613,77 TL olduğu görülmüştür.

Kayıp ve kaçaklar ile mücadele idarenin gelir ile itibar kaybı yaşamaması ve kaynakların israf olmaması adına elzem bir konudur. Son yıllarda yaşanan kuraklık ve sudaki kirliliğin artması konuyu daha da kritik bir hale getirmektedir. Ancak 61.641 toplam abonenin olduğu bir sorumluluk sahasında kayıp kaçak kontrolün 110 ile sınırlı kalması kayıp ve kaçak ile mücadelenin etkin yapılamadığını göstermektedir.

İdare cevabında; İlçe Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 01.01.2022 tarihinde kurulduğunu, Daire Başkanlığı bünyesinde henüz kayıp/kaçak önleme biriminin mevcut olmadığını ancak gerekli eğitim, ekipman, araç ve diğer ihtiyaçların tamamlanıp, mevcuttaki iki personelle 28.08.2023 tarihinde çalışmaların başladığını, ilçelerdeki endeks okuma personeline de gerekli eğitimler verilmeye devam edilerek yıl sonuna kadar tüm personelin eğitim almalarının sağlanacağını ifade etmiştir.

Dolayısıyla İlçeler bölgesindeki kayıp ve kaçaklar ile etkili mücadele edebilmek için Abone İşleri Dairesi Başkanlığındaki mevcut Kayıp ve Kaçak Önleme Şube Müdürlüğündeki yapı örnek alınmak suretiyle Sayaç İşlemleri Şube Müdürlüğünün bünyesinde kayıp ve kaçak

tespit ekibi kurularak, bu birimin gerekli eğitim, ekipman, araç ve diğer ihtiyaçlarının süratle tamamlanıp ivedilikle göreve başlaması önem arz etmektedir.

BULGU 7: Kurumun, Büyükşehir Belediyesinden Olan Alacaklarının Zamanında Tahsil Edilememesi

ESKİ'nin, 2023 yılsonu itibariyle Eskişehir Büyükşehir Belediyesinden toplam 58.724.877,93 TL tutarındaki alacağını tahsil edemediği, mevcut alacaklarının yıllar itibariyle artarak devam ettiği, bunun bir sonucu olarak yüklenicilere ödenmesi gereken bazı hak edişleri vadesinde ödeyemediği görülmüştür.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun "Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon" başlıklı 27'nci maddesinde "(...) Büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşları, belediye başkanının onayı ile birbirlerinin nakit ihtiyacını karşılayabilir. Bu şekildeki ödünç vermelerde faiz uygulanmaz. (...)" denilerek Büyükşehir Belediyesi ile bağlı kuruluşlarının birbirlerinin nakit ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde, ilgili madde hükmüne göre ESKİ tarafından Büyükşehir Belediyesine Büyükşehir Belediyesinin nakit ihtiyacından dolayı kısa ve uzun vadeli borç verdiği, yapılan işlere ait Çevre Temizlik Vergisi mahsup işlemleri neticesinde ise ESKİ'nin Büyükşehir Belediyesinden toplam alacak tutarının 58.724.877,93TL'ye ulaştığı görülmüştür.

Ayrıca ESKİ ile Büyükşehir Belediyesi arasında gerçekleştirilen borç-alacak ilişkileri neticesinde, ESKİ'nin nakit sıkıntısına düştüğü ve yüklenicilere ödenmesi gereken bazı hak edişleri vadesinde ödeyemediği görülmüştür.

Bu kapsamda, ESKİ'nin 2023 yılı sonu itibariyle 184 adet yükleniciye zamanında yapamadığı hakediş ödemeleri, personel ödemeleri, elektrik ve diğer belediyelere olan borç toplamı 117.715.554,58 TL'ye ulaşmıştır. İdarenin sorumluluk alanı içinde gerçekleştirdiği ve gerçekleştirmeye devam etmek zorunda olduğu hizmetlerin düzenli ve kesintisiz yürütülmesi için nakit akışına dikkat etmesi gerekmektedir.

Aksi takdirde, İdarenin nakit akışı ve ödemeler dengesinde bozulmalar meydana gelecek, bu durum ise bir kısım ödemelerin zamanında yapılamaması ve buna bağlı olarak da İdare aleyhine icra takiplerinin başlatılmasına neden olacaktır. 5216 sayılı Kanun hükümlerine göre, bağlı idareler ancak kendilerine kanunlarla verilen görevleri aksatmayacak şekilde ve nakit planlamalarını gözeterek, büyükşehir belediyelerine borç verebileceklerdir.

İdare cevabında; Eskişehir Büyükşehir Belediyesinden olan toplam 58.724.877,93 TL’lik alacak tutarından 3.981.221,65 TL’lik kısmının Çevre Temizlik Vergisi payından mahsup edildiğini dolayısıyla alacak bakiyesinin 54.743.656,28 TL’ye düştüğünü, 184 adet yükleniciye olan toplam 117.715.554,58 TL’lik borcunun, 25.04.2024 tarihi itibarıyla 34 adet yükleniciye toplam 26.081.703,55 TL olarak güncellendiğini ifade etmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin sağlıklı bir mali yapıya kavuşturulması ve ek mali külfetlere katlanmaması için alacakların tahsili işlemlerinin düzenli bir şekilde takip edilmesi uygun olacaktır.

BULGU 8: Mevcut Otomasyon Sistemlerinin Süreçlerin Yürütülmesinde Yetersiz Olması

İdare tarafından kullanılmakta olan mevcut otomasyon sistemlerinin günümüzün ihtiyaçlarını karşılayamadığı ve önleyici kontroller açısından yetersiz kaldığı görülmüştür.

Abonelerin büyük çoğunluğunu oluşturan elektronik kartlı sayaçlara ilişkin işlemler “Entegre” programı ile mekanik sayaçlara ilişkin işlemler “Olgu” aracılığıyla yürütülmektedir. Sayaç arızalarına ilişkin iş istekleri ise “ESKİ İş Takip Otomasyonu” programı aracılığıyla yürütülmektedir. Bunun dışında “Kayıp ve Kaçak Otomasyonu” ile kayıp ve kaçaklarla ilgili takip ve raporlamalar yapılmaktadır.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’nin üçüncü bileşeni olan “Kontrol Faaliyetleri” bileşeninin 12’inci standardı olan “Standart 12: Bilgi Sistem Kontrolleri” standardı uyarınca;

“İdareler, bilgi sistemlerinin sürekliliğini ve güvenilirliğini sağlamak için gerekli kontrol mekanizmaları geliştirmelidir.”

Ayrıca bu standart için gerekli genel şartlar:

“12.1. Bilgi sistemlerinin sürekliliğini ve güvenilirliğini sağlayacak kontroller yazılı olarak belirlenmeli ve uygulanmalıdır.

12.2. Bilgi sistemine veri ve bilgi girişi ile bunlara erişim konusunda yetkilendirmeler yapılmalı, hata ve usulsüzlüklerin önlenmesi, tespit edilmesi ve düzeltilmesini sağlayacak mekanizmalar oluşturulmalıdır.

12.3. İdareler bilişim yönetişimini sağlayacak mekanizmalar geliştirmelidir.”

Bununla birlikte mezkûr Tebliğin dördüncü bileşeni olan “Bilgi ve İletişim” bileşeninin “Standart: 13. Bilgi ve iletişim” uyarınca;

“İdareler, birimlerinin ve çalışanlarının performansının izlenebilmesi, karar alma süreçlerinin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi ve hizmet sunumunda etkinlik ve memnuniyetin sağlanması amacıyla uygun bir bilgi ve iletişim sistemine sahip olmalıdır.”

Bu standart için gerekli genel şartlar:

13.1. İdarelerde, yatay ve dikey iç iletişim ile dış iletişimi kapsayan etkili ve sürekli bir bilgi ve iletişim sistemi olmalıdır.

13.2. Yöneticiler ve personel, görevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli ve yeterli bilgiye zamanında ulaşabilmelidir.

13.3. Bilgiler doğru, güvenilir, tam, kullanışlı ve anlaşılabilir olmalıdır.

13.4. Yöneticiler ve ilgili personel, performans programı ve bütçenin uygulanması ile kaynak kullanımına ilişkin diğer bilgilere zamanında erişebilmelidir.

13.5. Yönetim bilgi sistemi, yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretebilecek ve analiz yapma imkanı sunacak şekilde tasarlanmalıdır.

13.6. Yöneticiler, idarenin misyon, vizyon ve amaçları çerçevesinde beklentilerini görev ve sorumlulukları kapsamında personele bildirmelidir.

13.7. İdarenin yatay ve dikey iletişim sistemi personelin değerlendirme, öneri ve sorunlarını iletebilmelerini sağlamalıdır.” hükümleri bulunmaktadır.

Yapılan denetimlerde; en büyük abone grubu olan EKS işlemlerin yürütüldüğü Entegre otomasyonu 2001 yılından beri kullanılmakta olan bir sistem olup çeşitli sebeplerden ötürü 2014 yılından itibaren güncellenmemektedir. Bunun sonucu olarak otomasyon sistemi tarafından çözülemeyen hususlar kullanıcı personel tarafından manuel süreçler yürütülerek çözülmeye çalışıldığı gözlemlenmiştir. Genel olarak tespit edilen bazı eksiklikler şunlardır:

- Sistem günümüzün koşullarına uygun olarak güncellenemediği/geliştirilemediği için raporlama sağlıklı yapılamamaktadır.

- Sistem, Nüfus Müdürlüğü Otomasyonu gibi otomasyonlarla bütünleşik olmadığı için abone durumu değişiklikleri (vefat, kimlik doğrulama gibi) gerçek zamanlı ve sağlıklı takip

edilememektedir.

- Sistem müdahale edilmeye açıktır. Bu konuda resmi olarak görevlendirilmiş sorumlu bir personel bulunmamakta ancak veri tabanına şifreyi bilen teknik personel tam yetkiyle erişebilmektedir (Veri silme, ekleme, değiştirme yetkisi). Bu da sistemin güvenilirliğini azaltmakta, sistemi hata ve suiistimallere açık bir hale getirmektedir.

- Karışık ara yüzünden ötürü kullanıcı personel; abonelere ait verileri işlemekte, değerlendirmekte ve kullanmakta zorlanmaktadır. En basit bir veri için bile ayrı ayrı menülerde farklı ekranlar kullanılmaktadır. Bu durum kullanıcı hatalarını arttırmaktadır.

- Kullanıcı personel, programda olmayan ancak takip edilmesi gereken konuları programın notlar bölümüne uyarı yazarak ya da farklı bir kağıda not olarak yürütmeye çalışmaktadır.

- Sistem, bilgileri eksik ya da yanlış olan vatandaşın abone olmasını engelleyememektedir. (T.C. kimlik numarası olmayan ya da hatalı olan aboneler bulunmaktadır)

- Sistem, borcu olan personelin ilişik kesebilmesine veya farklı abonelik açabilmesine imkan tanımaktadır.

- Aynı adrese birden fazla abonelik açılmasına imkan vardır.

- Borcunu ödemeyen ya da aboneliği üzerine almadan su kullanmak isteyen kişilere yönelik olarak sistemde görevlilere engel koyma/kaldırma yetkisi tanınmıştır. Ancak bununla ilgili yazılı prosedürler bulunmamaktadır.

İdare cevabında; bulguda belirtilen tespitlere ilişkin olarak, Bilgi Daire Başkanlığı tarafından gerekli iyileştirme süreçlerine başlandığını ifade etmiştir.

Yukarıdaki tespitler doğrultusunda mevcut otomasyon sistemlerinin İdare tarafından süreçlerin yürütülmesinde yetersiz olduğu kanaatine varılmıştır. İdare tarafından; Entegre otomasyon sistemi ile ilgili firma ile irtibata geçilerek sistemin güncellenmesi, mevcut sistemlere yönelik olarak kullanıcı ve teknik personel ile ilgili prosedürlerin ve yetkilendirmelerin yazılı olarak belirlenmesi ve tüm otomasyon sistemlerine önleyici kontroller başta olmak üzere sistem kontrollerinin eklenmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Şebeke Suyu Kullanan Bazı Park ve Bahçelerin Aboneliklerinin Bulunmaması

Eskişehir ili sınırları içerisinde yer alan ve şebeke suyu kullanan toplam 823 adet park ve bahçe alanının 772 adedinde, ilgili belediyelerin su aboneliklerinin tesis edilmediği ve kullanılan şebeke suyunun faturalandırılmadığı tespit edilmiştir.

Eskişehir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Abone açma, devir, kapama koşulları ve uygulama esasları" başlıklı 10'uncu maddesinde; su kullanılan yerde suyu fiilen tüketen ve atık su üreten gerçek veya tüzel kişilerin su ve kanalizasyon hizmetlerinden faydalanmak için İdareye başvurarak abone sözleşmesi yapmalarının şart olduğu belirtilmiştir.

Mezkur Yönetmelik'in "Abone grupları" başlıklı 6'ncı maddesinin (e) bendinde; Belediye yeşil alan abonesinin Belediyelerin yönetimi ve sorumluluğunda bulunan; kent ve mahalle parkları, kent ormanları ve koruluklar, botanik bahçeleri, yol-bulvar kenarları ile refüj yeşil alanları olduğu ifade edilmiştir.

Dolayısıyla bahsi geçen alanlarda kullanılan suların, ESKİ Yönetim Kurulunca tespit edilip Genel Kurulun onayından geçmiş olan tarifelere göre ücretlendirilmesi gerekmektedir.

Tablo 9: Su Aboneliği Olmayan Park ve Bahçeler

Belediyeler	Sayaçlı Park Sayısı	Sayaçsız Park Sayısı	Toplam Park Sayısı
Büyükşehir Belediyesi	12	159	171
Odunpazarı Belediyesi	28	325	353
Tepebaşı Belediyesi	11	288	299
TOPLAM	51	772	823

Yapılan incelemede, yukarıda tabloda ayrıntısı gösterilen belediyelere ait toplam 823 adet parktan sadece 51 adedinde su aboneliğinin olduğu görülmüş, geriye kalan 772 adet park ve bahçede ise şebeke suyu kullanılmasına rağmen herhangi bir su aboneliğinin olmadığı, dolayısıyla tüketilen suyun miktarı ölçülemediğinden kullanılan suyun ücretlendirilmediği tespit edilmiştir.

Ancak tüketilen suyun ne kadar olabileceğine ilişkin şöyle bir hesaplama yapılmıştır: 2022 yılında Odunpazarı ilçe merkezinde 3.673.229 m² park alanında 01.04.2014 ve 01.11.2014 arası 11 parka takılan sayaçtan alınan ortalama su tüketimi baz alınarak metrekareye düşen su miktarı 0,535492 m³/m² olarak ölçülmüş, dolayısıyla bu alanlar için harcanan su tüketimi (3.673.229 m²*0,535492 m³/m²=) 1.966.985,85 m³ olarak hesaplanmıştır. Benzer bir

hesaplanmanın 2023 için de yapıldığı düşünüldüğünde, aynı park alanlarında yaklaşık 2 milyon m³'lük bir şebeke suyu tüketimi yapılmış olduğu görülecektir.

İdare cevabında; 25.04.2024 tarihi itibarıyla Büyükşehir Belediyesi bölgesinde 13 adet, Odunpazarı Belediyesi bölgesinde 56 adet ve Tepebaşı belediyesi bölgesinde 11 adet olmak üzere toplamda 80 adet park, bahçe ve yeşil alan abonelik işlemlerini gerçekleştirildiğini, şebeke suyu kullanan park ve bahçelere ait aboneliklerin yapılması sürecinde ilgili belediyelere abonelik işlemlerinin ivedilikle yapılması konusunun 01.12.2023 tarihli, 49316060- 220.01.99-36436 sayılı yazı (Ek-6a) ile bildirildiğini, 22.04.2024 tarihli, 49316060- 220.01.03-43877 sayılı yazı (Ek-6b) ile de 2024 yılı Mayıs ayı sonuna kadar abonelik işlemlerinin tamamlanması gerektiğinin iletildiğini, sürecin ilgili belediyelerle koordineli bir şekilde sürdürülmekte olduğunu, teknik çalışma ve idari işlemlerin İçme Suyu Dairesi Başkanlığı ve Abone İşleri Dairesi Başkanlığınca devam etmekte olduğunu ifade etmiştir.

Netice itibarıyla, şebeke suyu kullanılarak sulanan park, bahçe ve diğer yeşil alanlarla ilgili aboneliklerin tesis edilmesi ve tüketilen su miktarının belirlenerek ilgili idareye fatura edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı Harcamalarının Büyükşehir Belediyesi ile İlgili Diğer Belediyelerden Tahsil Edilmemesi

ESKİ'nin 2023 yılı mali tabloları ve eki belgelerinin incelenmesinde; İdare tarafından 2023 yılsonu itibarıyla yağmur sularının uzaklaştırılması ve dere ıslahı işlemleri için yapılan toplam 24.330.813,17 TL tutarındaki harcamanın Büyükşehir Belediyesi ile ilgili diğer Belediyelerden tahsil edilemediği tespit edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesi;

"Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

r) Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak.

..." şeklindedir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesiyle bu Kanun'un diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı belirtilmiş olup, "Görev ve yetkiler" başlıklı 2'nci maddesinde;

"İSKİ'nin görev ve yetkileri şunlardır:

...

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

... " hükmü yer almaktadır.

Yine aynı Kanun'un "Yağmur sularının uzaklaştırılması" başlıklı 25'inci maddesinde;

"Yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili tesislerin yapılması veya bu tip tesislerin işletilmesi, gerekli harcamalar ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla İSKİ tarafından yerine getirilir. Bu tesislerin yapılması veya işletilmesine ilişkin harcamalar tarifelere dahil edilemez." denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin (e) bendi;

" e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek; kaynak sularını işletmek veya işlettirmek." şeklindedir.

Yukarıdaki hükümler birlikte değerlendirildiğinde; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda Büyükşehir Belediyelerine verilen görevler açıkça sayılmıştır. Buna göre, su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak büyükşehir belediyelerinin görevleri arasındadır.

Su ve kanalizasyon hizmetleri aboneler için ücret karşılığında yapılmakta ve bu hizmetten yararlananlar bunun bedelini ödemektedirler. Oysa yağmur suyunun

uzaklaştırılmasına ilişkin harcamalar 2560 sayılı Kanun'a göre ilgili su ve kanalizasyon idaresi tarafından yapılmakta ancak buna ilişkin harcamalar tarifelere dahil edilememektedir. Bunun en önemli nedeni bir kamu hizmeti olan yağmur suyunun uzaklaştırılması işlerinin ilgili belediyenin görev ve sorumluluğu altında olmasıdır. Dolayısıyla yapılan bu harcamaların abonelere yüklenmemesinin gerektiği anlaşılmaktadır.

Su ve kanalizasyon hizmetlerinin tek merkezden yürütülmesinin önemli olmasından dolayı bunun sağlanabilmesi için büyükşehirlerde büyükşehir belediyesine bağlı su ve kanalizasyon idareleri kurulmuştur. Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, dere ıslahını yapmak gibi görevler buna paralel olarak büyükşehir belediyelerine verilmiştir. Buna göre bağlı idarelerin yağmur suları ve dere ıslahı için yaptıkları harcamaları, ilgili belediyelerden tahsil etmesi gerekmektedir.

Ancak Kanun'da geçen "*gerekli harcamaların ilgili belediyelerce karşılanacağına*" ilişkin ibareden yapılan harcamaların büyükşehir belediyeleri mi yoksa sorumluluk sahası gözetilerek ilgili belediyelerden mi tahsil edileceği konusunda İdareler arasında tereddütler yaşanmaktadır.

Yağmur sularının uzaklaştırılması görevi ve bununla ilgili giderlerin karşılanması konusundaki Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 2020/1824 esas numaralı ve 2020/3625 karar numaralı Kararı'nda;

"...5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinin (e) bendi ile 2560 Sayılı Kanun'un 25'inci maddesinin birlikte uygulanarak, anılan hizmetin, büyükşehirlerde Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğüne yapılarak, bu hizmetle ilgili görevli olan ilgili belediyece harcamanın karşılanacağı yönündeki değerlendirme, söz konusu Kanunların lafzına ve amacına daha uygun olacaktır.

Bu durumda, 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (b) bendi uyarınca, büyükşehir kapsamında yağmur suyu uzaklaştırma görevi bulunan davalı idarece, anılan yağmur suyu hatlarının yapımından kaynaklanan harcamaların, 5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesiyle 2560 sayılı Kanun'un 25'inci maddesi uyarınca ilgili ilçe belediyesinden istenilmesine ilişkin işlemde hukuki aykırılık bulunmamaktadır..." denilmektedir.

İdari Dava Daireleri Genel Kurulu Kararı'ndan da anlaşılacağı üzere, yağmur sularının uzaklaştırılması için yapılan alt yapı tesisi işleri ve bu tesislerin işletilmesi ile ilgili harcama

giderlerinin, sorumluluk sahası gözetilerek ilgili belediyeler tarafından karşılanması gerekmektedir.

İdare cevabında; bulgu konusu hususa ilişkin olarak toplam 12.453.193,68 TL tahsilat yapıldığını, diğer Belediyelerle tahsilat için yazışmaların yapıldığını ve sürecin titizlikle takip edildiğini ifade etmiştir.

Bu itibarla, yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri ile Danıştay Kararı çerçevesinde, yağmur suyu alt yapı tesisi yapılan alanların güzergâh bilgilerinin belediyeler sorumluluk sahası gözetilerek tespit edilmesi ve bu alt yapılar için 2023 yılsonu itibarıyla yapılmış olan 24.330.813,17 TL tutarındaki harcamanın büyükşehir ile ilgili belediyelerden talep edilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Bazı Abone Sözleşmelerinde Abonelere Ait TC Kimlik Numarası veya Vergi Kimlik Numaralarının Olmaması Nedeniyle Alacak Takibinin Yapılamaması	2022	Yerine Getirilmedi	"Bazı Abone Sözleşmelerinde Abonelere Ait T.C. Kimlik Numarası veya Vergi Kimlik Numaralarının Olmaması Nedeniyle Alacak Takibinin Yapılamaması" başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Kurumun, Büyükşehir Belediyesinden Olan Alacaklarının Zamanında Tahsil Edilememesi	2022	Yerine Getirilmedi	"Kurumun, Büyükşehir Belediyesinden Olan Alacaklarının Zamanında Tahsil Edilememesi" başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
Şebeke Suyu Kullanan Bazı Park ve Bahçelerin Aboneliklerinin Bulunmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	"Şebeke Suyu Kullanan Bazı Park ve Bahçelerin Aboneliklerinin Bulunmaması" başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.

Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı Harcamalarının Büyükşehir Belediyesi ile İlgili Diğer Belediyelerden Tahsil Edilmemesi	2022	Kısmen Yerine Getirildi	"Yağmur Sularının Uzaklaştırılması ve Dere Islahı Harcamalarının Büyükşehir Belediyesi ile İlgili Diğer Belediyelerden Tahsil Edilmemesi" başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.
---	------	-------------------------	--